قۇزىرلى جاريالاۋ . ۇيغۇرئاپتونوم رايونلىق داعدىلى اقپار جاريالاۋ ماجلىسىنده

2019 ـ جىلى شينجياڭنىڭ فينانس اينالمى ورنىقتىلىق باربسندا جاقسارىدى

11 ـ ايدىك سوڭندا قوعامدىق قارجى قۇراۋ كولەمنىڭ ارتۇ قارقىنى سول جىل نىشنده جوعارى ورەگە جەتتى

گازەتىمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى ۇتلىشسى ۋاق يۇقپي 1 ـ ايدىك 21 ـ كۈنى ۇرىمجىدەدەن حابار‌لايدى. 1 ـ ايدىك 21 ـ كۈنى اشىلعان 2019 ـ جىلعى شينجياڭنىڭ فينانس اينالىم جاعدايى جونىندەگى اقپار جاريالاۋ ماجلىسىنەن ۇيغۇرئاپتونوم رايونلىق داعدىلى اقپار جاريالاۋ ماجلىسى، 2019 ـ جىلى شينجياڭنىڭ فينانس اينالىمىندا ورنىقتىلىق باربسندا جاقسارۇداي بەتالىس جاربىققا شعىب، قوعامدىق قارجى قۇراۋ كولەمى لايىقتى ارتۇدى ساقتالعان. 11 ـ ايدىك سوڭندا شينجياڭنىڭ قوعامدىق قارجى قۇراۋ كولەمنىڭ ركىندى سوماسى 2 تريللىون 700 ميللىارد يۋان بولىپ، 9.7% ارتىپ، وتكەن جىلعى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 7.1 پايىز جوعارى بولىپ، قوعامدىق قارجى قۇراۋ كولەمنىڭ ارتۇ قارقىنى سول جىل نىشنده جوعارى ورەگە جەتكەن.

بىلتىر 1 ـ ايدان 11 ـ ايعا دەيىن شينجياڭنىڭ قوعامدىق قارجى قۇراۋ كولەمنىڭ وسىمشەسى 233 ميللىارد 900 ميللىون يۋانعا جەتپە، وتكەن جىلداعى ۇقسا‌س مەزگىلدەگىنىڭ 3 ەسەسىندەي بولدى. مۇنداي بانكە اماناتتار قارنزى، ۇكىمەتتەردىڭ ارناۋلى زايومنىڭ وسىمشەسى جەگە ـ جەگە 138 ميللىارد 750 ميللىون يۋان جانە 48 ميللىارد 870 ميللىون يۋان بولىپ، وسىمشە سالىستىرماسى جەگە ـ جەگە 59.3% جانە 20.9% بولىپ، ەگەۋنىڭ وسىمشە جينىتىق سالىستىرماسى 80%تەن اسىپ، قوعامدىق قارجى قۇراۋ كولەمى ارتۇدىڭ نەگىزگى تىرەگى بولعان؛ كاسىپورىندارداڭ زايومى جانە جارناسى سياقتى تەكە قارجى قۇراۋنىڭ وسىمشەسى 25 ميللىارد 960 ميللىون يۋان بولىپ، وسىمشە سالىستىرماسى 11.1% بولعان.

قوعامدىق قارجى قۇراۋ كولەمنىڭ ارتۇىندەگى "نەگىزگى كۇش" رەتىندە 2019 ـ جىلدىڭ سوڭندا شينجياڭداعى مەملەكەت اقشاسىنىڭ جانە شەتەل اقشاسىنىڭ ۇتۇرلى قارنز اقشا قالدىق مولشەرى 2 تريللىون 100 ميللىارد يۋان بولىپ، جىل باسىندا‌عىدان 163 ميللىارد 510 ميللىون يۋان مولايىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 9.3% ارتىپ، بىلتىرعى ۇقسا‌س مەزگىلدەگىدەن 1.9 پايىز جوعارى بولعان. مۇنداي حالىق اقشاسىنىڭ ۇتۇرلى قارنز اقشا قالدىق مولشەرى ۇبىر تريللىون 996 ميللىارد 10 ميللىون يۋان بولىپ، جىل باسىندا‌عىدان 164 ميللىارد 90 ميللىون يۋان مولايىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 9.7% ارتقان. ورتا، ۇزاق مەرزىمدىك قارنز اقشا قالدىق مولشەرى ۇبىر تريللىون 214 ميللىارد 50 ميللىون يۋان بولىپ، جىل باسىندا‌عىدان 104 ميللىارد 810 ميللىون يۋان مولايىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 9.8% ارتىپ، جەگە ـ جەگە بىلتىرعى سايكەس مەزگىلدەگىدەن، جالپى قارنز اقشا الۇ ارتۇ قارقىنىنان ۇبىر پايىز جانە 0.5 پايىز جوعارى بولعان. "قارجى قوسۇدى ارتىرۇدىڭ جەتەگىندە كاسىپورىندارداڭ ورتا، ۇزاق مەرزىمدىك قارنز اقشا‌سى قارنز اقشا تىرەگىنىڭ باستى سەبەبىنە اينالدى"، ـ دەدى جۇڭگو حالىق بانكەسى ۇتۇرلى قارنز اقشا تارماق بانكەسىنىڭ ورىنباسار باستىعى يۋە يۇڭشىڭ.

وڭىرلەرگە ۇبولىپ قاراساق، وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ 4 ايماق ـ ۋبلىسىنىڭ قارنز اقشا الۇ ارتۇ قارقىنى بىلتىرعى ۇقساس مەزگىلدەگىدەن زور مولشەردە ارتقان. 2019 ـ جىلدىڭ سوڭندا وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ قارنز اقشا قالدىق مولشەرى 328 ميللىارد 170 ميللىون يۋان بولىپ، جىل باسىندا‌عىدان 23 ميللىارد 350 ميللىون يۋان ارتقان. مۇندا وڭتۇستىك شينجياڭنىڭ 4 ايماق ـ ۋبلىسىنىڭ قارنز اقشا قالدىق مولشەرى 244 ميللىارد 460 ميللىون يۋان بولىپ، جىل باسىندا‌عىدان 22 ميللىارد 160 ميللىون يۋان مولايىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 10.8% ارتىپ، جەگە ـ جەگە بىلتىرعى ۇقساس مەزگىلدەگىدەن، جالپى قارنز اقشا الۇ ارتۇ قارقىنىنان 8.3 پايىز جانە 1.5 پايىز جوعارى بولعان.

"بىلتىر حالىق اقشاسىنىڭ قارنز اقشا ۇسىمى سايكەس مەزگىلدەگىدەن تومەندەپ، كاسىپورىندارداڭ قارجى قۇراۋ وزىندىك قۇنى انتەك ازايدى"، ـ دەدى يۋە يۇڭشىڭ. بىلتىر 12 ـ ايدا حالىق اقشاسى قارنز اقشا‌سىنىڭ ۇستەمەلەنگەن ورتا‌شا ۇسىم مولشەرى 5.72% بولىپ، ۇقساس مەزگىلدەگىدەن 0.23 پايىز تومەندەپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 0.50 پايىز تومەندەگەن. كاسىپورىندارداڭ قارنز اقشا‌سىنىڭ ۇستەمەلەنگەن ورتا‌شا ۇسىم مولشەرى 5.01% بولىپ، ۇقساس مەزگىلدەگىدەن 0.12 پايىز تومەندەپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 0.34 پايىز تومەندەگەن. مۇنداشا‌عىن، ۇساق كاسىپورىندارداڭ قارنز اقشا‌سىنىڭ ۇستەمەلەنگەن ورتا‌شا ۇسىم مولشەرى 5.49% بولىپ، ۇقساس مەزگىلدەگىدەن 0.14 پايىز تومەندەپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 0.30 پايىز تومەندەگەن.

بۇكىل رايونىمىزدا‌عى ۇيغۇر حالقىنا جانە بيگتۇاندا‌عى كادرلارعا، جۇمىسشى ـ قىزمەتكەرلەرگە كوكتەم مەرەكەسى بايلانىسىمەن تىلەك جولدادى

(باسى 1 ـ بەتتە)

جىلۇدى سان مىڭداعان وتباسىلارىنا جەتكىزدى، سىزدەر جاپا شەكتىڭىزدەر، مەن ۇكىمەتىمىز جاپا شەكتىڭىزدەر، مەن ۇكىمەتىمىز پارتكوم مەن ۇكىمەت اتىنان سىزدەردىڭ جانە ۇيغۇر ىشتەگىلەرىڭىزدىڭ كوكتەم مەرەكەسىن قۇتتىقتايمىن. چىن چۇانگو مىنالاردى تالاپ ەتتى: جابدىقتار مەن قۇبىر جەلىسىن قورعاۋدى، جوندەۋدى كۇشەيتىپ، قىزمەت ساقتىق جوباسىن كەمەلدەندىرىپ، عىلمي ىڭعايلاستىرىپ، قۇرىلعىلاردىڭ حاۋىپسىز، ورنىقتى جۇمىس جۇرگىزۇىنە شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، ۇلى ۇلت بۇقاراسىنىڭ مەيىرگە تولى، بەرەكەلى مەرەكە وتكىزۇلەرىنە مۇمكىندىك جاساۋ كەرەك.

تيانشان رايونى يان ـ ان جولى اۋماعىدا چىن چۇانگو الەۋمەتتىك اۋماقتىڭ نەگىزگى ساتى كادرلارىنا امانداسىپ، ولاردان حال سۇراپ، كوپشىلىككە مەرەكەلىك سالەم جولدادى. چىن چۇانگو الەۋمەتتىك اۋماقتى باسقارۇ، حالىققا قولايلى قىزمەت وتەۋ، ۇلتتار ىنتىماعى ساياتى قىزمەتتەردىڭ ورىستەتىلۇ جاعدايىن ەگجەگجەيلى سۇراپ ۇعىستى. الەۋمەتتىك اۋماقتىڭ "التى جارىمداعى ساباقتاناسى"ندا قىستىق دەمالىسقا تاراعان ۇلت بالالارى الەۋمەتتىك اۋماق قىزمەتكەرلىگىنىڭ جەتەكشىلىگىندە سۇرەت سالىپ، قاعاز بۇكتەپ جاتىپتى. چىن چۇانگو بالالارمەن ىقىلاستى سالەمدەسىپ، ۇيرەنۇ احۋالدارىن ۇعىستى، تاعى بالالارعا ۇيرەنۇ بۇيىمدارى ساياتى جاڭا جىل تارتۇىن ۇسىندى. بالالار دا قۇانىشپەن وزدەرى بۇكتەگەن قاعازدى، بالالار سۇرەتىن جاڭا جىل تارتۇى رەتىندە چىن اتايعا سيلادى. چىن چۇانگو ۇلت بالالارىنىڭ كوڭىلدى، اقاۋسىز ەرجەتپە، قۇلشىنا ۇيرەنىپ جەتىلىپ، سوتسيالىزمنىڭ قۇرىلىسشىلارى مەن ۇزباسارلارىنان بولۇىن تىلەدى. ول الەۋمەتتىك اۋماق قىزمەتكەرلەرىنە پارتيانىڭ ۇتۇبرلى باستى ماقساتىن ەستە بەرىك ساقتاپ، "اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىماۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ" نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىنىڭ جەتىستىگىن ۇزدىكسىز بەكەمدەپ، تەرەڭدەتىپ، الەۋمەتتىك اۋماقتىڭ پارتيا ۇيىمى قۇرىلىسىن مەعىم جاۋىنگەرلىك قامال ەتىپ قۇرىپ، حالقىنىڭ ۇنىنە جاۋاپ قايتارۇدى شىن مانىندە ورىنداپ، بۇقارانىڭ ۇلكەندى ـ كىشىلى دەستەرىن كۇش سالا جاقسى دەستەپ، ۇداۋىر مەن حالقىنىڭ كۇتكەن ۇمتىن اقتاۋدى تاپسىردى.

"جاڭا جىلىڭىز قۇتتى بولسىن، وتباسىڭىزدا‌عىلاردىڭ كوكتەم مەرەكەسى مەرەيلى، وتباسىڭىز باقتى بولسىن!" چىن چۇانگو ىلگەرىندى ـ كەيىندى حىڭچاڭ شاعىن را‌يونىندا‌عى تۇرعىن فاڭ حۋا جانە نيجات ۇيغۇنۇستىڭ وتباسىنا بارىپ، ولاردىڭ كوكتەم مەرەكەسىن قۇتتىقتادى ۇرى كوپشىلىكپەن بىرگە قورالانا وتىرىپ، نقىلاسىپەن اڭگىمە ايتىپ، وتباسى كىرىسىن، بالالارىنىڭ ۇبىلىم الۇى سياقتى جاعدايلارىن تاپتەشتەي سۇراپ ۇعىستى. فاڭ حۋا مەن نيجات ۇيغۇنۇس چىن چۇانگوعا بىلاي دەدى: قازىر قوعام ا‌ماندىعى بارعان ساين جاقسارۇدى، حالقتا تيىمدىلىك جاساۋ ساياساتتارى بارعان ساين كوبەيدى، قالا قۇرىلىسى بارعان ساين كورىكتەندى، ۇلت ىنتىماقتاسا ۇتۇستى، تۇرمىس تا باقتىلى بولا ۇتۇستى. چىن چۇانگو بىلاي دەدى: باس شۇجي جينپيڭ شينجياڭداعى ۇلت حالىق بۇقاراسىن قاي ـ قاشاندا ەسىندە ساقتاپ، پارتيا ورتالىق كوميتەتى شينجياڭعا ەرەكشە قامقورلىق، مەيىر كورسەتتى. ۇبىزدىڭ شينجياڭداعى ۇلت حالقى شي جينپيڭ جولداستى ۇيتقى ەتكەن پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ پارمەندى باسشىلىعىندا انا‌ردىڭ داننەندەي تەمىز ۇيىسپ، ۇبىر نيەتپەن قايراتتانا دەستەپ، بۇكىل ەل حالقىمەن بىرگە جاپپاي دوگگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۇى كەرەك.

چىن چۇانگو تاعى تيانشان رايونىنا‌داعى ۇداۋىر الاڭى زات ساتىپ الۇ ورتالىعىنىڭ جەر استى 1 ـ قاباتىنداعى ەرەن بازارا‌رىنا بارىپ، ەرەكە كەزىندەگى بازارىڭ ىڭ قامداۋ جانە قامتاماسىز ەتۇ جاعدايىن يەن سول جەردىڭ وزىندە ۇعىستى. ەرەن بازاردا ەت، تەڭىز ونىمدەرى، كامپيت، كەپتىرلگەن جەمىس، كوكونىس، جەمىس ـ جيدەك، كوكتەم بوساعالعى، "福" ۇربى سياقتى مەرەكەلىك زاتتار تولىپ تۇر، ۇتۇرى دە مول ەكەن. چىن چۇانگو تاۋار قورى، ساتىلۇى جانە باعاسى سياقتى جاعدايلاردى تاپتەشتەي سۇرادى. ول بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: بازار باقلاۋدىن كۇشەيتىپ، قامداۋمەن كۇش سالا قامتاماسىز ەتىپ، بازار قاجەتتى جاقسى قانا‌عاتتاندىرىپ، ۇار ۇلت بۇقاراسىنىڭ الاڭسىز ساتىپ الۇنا، الاڭسىز تۇتىنۇنا، جاڭا جلدى قۇانىشتى، ۇماز ـ مايرام وتكىزۇنە شىن مانىندە مۇمكىندىك جاساۋ كەرەك.

اۋتونوميالى رايونىنىڭ باسشىلارىنان شۇي حايرۇك، ەركىن تۇنياز قاتارلىلار حال سۇراۋدا بىرگە بولدى.

شەتەلدىكتەر نازارىنداعى شينجياڭ

□ گازەتىمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى ۇتلىشسى لي لي

"شينجياڭ وتە جاقسى، قوعامى جاراسىمدى، ورنىقتى، ادامدار تىنىش ۇمىر، شات ـ شادىمان تۇرشىلىك كەشكەن؛ ۇرىمجىدە ۇزىم جاقسى كورەتىن ۇتۇرلى ۇساق ـ تۇيەك زاتتار‌دى ساتىپ الا الامىن، سىچۇان وتتىقتى قازانى، بەيجيڭ قاقتالعان ۇيرەگى، تەڭىز ونىمدەرى تاعامى سياقتى ۇدامى ۇتىل ۇيىرەتىن تاعامدارىدى جەي الامىن"، ـ دەپ 2019 ـ جىلى 12 ـ ايدىڭ 23 ـ كۇنى تۇستەن كەيىن قىرعىزستاننان كەلگەن يسامىتيلوۋا نۇرجامال تىلشىگە ۇزىنىڭ جۇڭگونىڭ شينجياڭىن جاقسى كورەتىندىگىن بايان‌داپ بەردى.

نۇرجامال بيبل 45 جاستا، قازىر شينجياڭ پەداگوگيكا داشۇەسى حالقارالىق مادەنيەت اۇىس ـ كۇيىس شۇەيۇانىنىڭ ورىس ۇتلى وقتۇشىسى، شينجياڭدا قىزمەت دستەپ، تۇرمىس كەشىرگەننە 11 جىل بولدى.

"ۇاسلى مەن شينجياڭ پەداگوگيكا داشۇەسىنە حانزۇ ۇتىلىن ۇيرەنگەلى كەلگەنمىن، شينجياڭدى جاقسى كورگەندىكىمنەن وسىندا قالىپ وقتۇشى بولدىم". 2008 ـ جىلى نۇرجامال شينجياڭمەن بولىنبەس سۇيىسپەنشىلىك ورناتتى.

نۇرجامال شينجياڭعا كەلگەندە ۇزىنىڭ ۇلى مەن قىزىن ەرتە كەلدى. "بالالارىما جۇڭگودا حانزۇ ۇتىلىن ۇيرەتۇدى ويلايمىن، حانزۇ ۇتىلىن جاقسى ۇيرەنسە، بالالارداڭ الدا اناۇرلىم جاقسى دامۇ بولاشاعى بولادى".

شينجياڭ پەداگوگيكا داشۇەسىنە ۇبىر جىل ورىس ۇتلىن ۇيرەتكەننەن كەيىن، وقىپ جاتقان بالالارىنا قارايلاسۇعا قولايلى بولۇ ۇشىن، نۇرجامال بەيجيڭ داشۇەسىنە قاراستى ورتا مەكتەپتىڭ شينجياڭ بولىمشە مەكتەبىندە 3 جىل قىزمەت ستەيدى، وسىدان كەيىن تاعى شينجياڭ پەداگوگيكا داشۇەسىنە قايتىپ كەلىپ ورىس ۇتلىن ۇيرەتەدى.

"شينجياڭ ۇبىر اسا وسىزاماندىقان، وتە باۇىرمال جەر، بۇل ارادا كوركتى شۇعىلانى، كوپ نەگىزدى ۇبىر تۇلعالى جۇڭحۇا مادەنيەتىن سەزىنۇگە بولادى"، ـ دەدى نۇرجامال كۇلە سويلەپ.

ۇتلشى نۇرجامالدىڭ سول قولىنىڭ اتسىز ساۇساعىنا سالىپ العان قاس تاسى جۇزىگىنىڭ ەرەكشە كوز تارتىپ تۇرعاندىعىن، وڭ قولىنىڭ بىلەزىگىنە مەرۇەرت بىلەزىك جانە كىشكەنە التىن اشكەكەي بايلانعان قىزىل ۇجىپ تاعىپ العاندىعىن بايقادى.

"ۇجۇزىكتى تالاي جىلدىڭ الدىندا شينجياڭ حالقارالىق بازارى كورنىس وڭىرىنەن ساتىپ العانمىن، كوپتەگەن ادامدار وتە ادەمى ەكەندىگىن ايتتى". نۇرجامال ۇزى العاشقى زاتتارىنا وتە ريزا. ول بىلاي دەدى: مەن دەمالعان كەزدەرىمدە حۋالىڭ بازارى، شاڭماۋچىڭ، يوۋحاۋ ساۇدا سارايى سياقتى ارالاردى ارالاۋدى جاقسى كورەمىن، "بۇل ارادا زات ساتىپ الۇ وتە قولايلى، ۇار ۇەت ەلگە قايتار الدىندا، بەت جاپسىرعى، كيىم ـ كەشەك، جىبەك ۇشارپى سياقتىلاردى ساتىپ الىپ، تۇس ـ تۇعاندارىما، دوس ـ جاراندارىما ۇسىنامىن، ولار مۇنى وتە جاقسى كورەدى".

نۇرجامال تاعى بقلاستى تۇردە تىلشىگە ۇزىنىڭ التىن جالاتىلعان قاس تاسى اشكەكەين، كىلت ساقيناسىندا‌عى كشكەنە وجاۇقاباعىن كورسەتتى. ۇتىلشى كشكەنە وجاۇقاباقتا ۇبىر جولبارىس ويلىعاندىعىن، تاعى "ماڭگى تىنىشتىق بولسىن"، "福" ۇربى بار باقت، مۇنىڭ 'جۇڭگوداعى ۇمانى' اسا ەكەندىگىن كوردى. نۇرجامال: جۇڭگونىڭ 12 مۇشەلى بويىنشا، ۇزىنىڭ جلى بارىس ەكەندىگىن، سوندىقتان ول وزىنە وسى كشكەنە وجاۇقاباقتى ساتىپ العاندىعىن ايتتى. "تىنىشتىق، باقت، مۇنىڭ 'جۇڭگوداعى ۇمانى' اسا تاماشا، مەن وتە جاقسى كورەمىن، مەن وتباسىمدا‌عىلاردىڭ مۇشەل جلىنا‌ساي، كشكەنە وجاۇقاباق ۇسىندىم".

"جۇڭگو مادەنيەتى ۇشان تەڭىز ۇارى ەرەكشە قىزىعارلىق. مىسالى، تۇعان كۇن وتكىزگەندە ۇزاق ۇمىر جاساۋ تاعامىن جەيدى، كوكتەم مەرەكەسى كەزىندە قىزىل تۇينەشكە تاراتادى، باس قوشۇ تاعامىن جەيدى، تاماقتانعان كەزدە دە ۇمان بەرەتىن وتە كوپ سالتى بار"، جۇڭگو مادەنيەتىن اۇىزعا العاندا نۇرجامال اعىنان اقتارىلدى.

2019 ـ جىلى قىسقى توقىراۋدا نۇرجامال وقۇشىلارىمەن بىرگە تۇشىرا ۇتۇيدى. "ۇبىز ۇتۇرلى قيمادان پايدالانىپ، ۇتۇرلى فورمادا‌عى تۇشپارا تۇيدىك. كوپشىلىك بىرگە شاتتىققا بولەندىك.

نۇرجامال ۇيچات شەڭبەرىندە ۇزىنىڭ شينجياڭدا‌عى تاماشا تۇرمىسىن: وقۇشىلارمەن بىرگە ۇيرەنجى وڭىرىنىڭ نانشان كورىنىس وڭىرىنە بارىپ دالالىق وقتۇ جۇرگىزگەنىن، كوپشىلكتىڭ ۇار ۇلتتىڭ كيىمىن كيىپ، بىرگە ۇان ايتىپ، ۇبي بيلەگەنىن؛ ۇزى كەستەلەگەن كانۋا بۇيمدارىنا تۇسىرىلگەن شتىر گۇلى، بامبۇك، مۇدان گۇلى سياقتى ورنەكتەردى؛ كولەمدى بولمە ۇشى ناق كورىنستىڭ ۇلتتىق ان ـ ۇبي ويىنى «باتىس وڭىرگە ورالۇ»دىڭ كونسەرتتىڭ سۇرەتتەرىن كورسەتتى.

"مەن بالالارىمنىڭ شينجياڭدا ەسەيىپ ـ ەرجەتكەننە ەرەكشە ماقتانامىن، ولار حانزۇ ۇتىلىن وتە جاقسى سويلەيدى ۇارى كوپتەگەن جۇڭگو بىلمەدەرى مەن سالتتارىن ۇيرەنىپ الدى"، نۇرجامال تىلشىگە ۇزىنىڭ شينجياڭدى بارعان ساين جاقسى كورىپ قالعاندىعىن ايتتى، "مەن ۇزىم تۇرمىس كەشىرگەن وسى قالادا كۇن ساين جاڭارعان وزگەرىس تۇلعاندىعىن، ومىرشەڭدىك كۇشكە تولعاندىعىن سەزىندىم، مەن شينجياڭنىڭ بولاشاعىنا، ۇسۇز، بارعان ساين كوركەم بولاتىنىنا سەنەمىن".

شينجياڭدا اسا تاماشا، كوپ نەگىزدى جۇڭگو مادەنيەتىن سەزىندىم

ۇقسا‌ماعان ۇلتتار مادەنيەتىنىڭ ۇزاق ۇمىر جاساۋ تاعامىن جەيدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

ۇشتۇرپاندا 10 مىڭ ادام بازارعا بارىپ، كوكتەم مەرەكەسىن قارسى الدى

ۇشتۇرپان اۇدانىنداعى ونى قامتىعان 60 مىڭنان استام كەدەي حالىق بىرتىنە‌دەپ كەدەيلىكتەن قۇتىلىپ، اۇقاتتانۇعا بەت بەرە الدى.

بازاردى اشۇعا جانە باسقارۇعا جاۇاپتى ۇشتۇرپان اۇدانى لۇيىۋان حالقتىق ساۇدا اشۇ شەكتى جاۇاپكەرشىلىك سەزىكتەستىگىنىڭ جاۇاپتىسى ۇشقۇنجان حالمۇرات تىلشىگە بىلاي دەدى: وسى بازاردىڭ ورنى ۇاسلى ۇبىر قوقىر ـ قوقسۇق الاڭى بولاتىن، 11 جلدىق قۇرىپ، جاڭالاۇدان كەيىن جارقراپ شعا كەلدى، ازىرلەنەتىن جايما ورنى، ساتىلاتىن تاۇار ۇتۇرى، قابىلدايتىن قوناق مولشەرى بارعان ساين كوبەيدى.

كوكتەم مەرەكەسى تاياپ قالدى، ۇبىر جىل قاربالاس بولعان دىقاندارىدىڭ قالتاسى قامپايدى، اس ـ سۇ اۇما‌عى ايرىقشا دۇمانىدى بولدى. سامسا، كاۇاپ، قاقتالعان تاۇىق سياقتى جەگىل تاعامدارىدىڭ جايما قوجاينى شەبەرلىكپەن جەگىل تاعامدارىن دايىنداي ۇجۇرىپ قونا‌قتارىدى كۇتىپ جاتتى، ولاردىڭ جايما ورنىنا ۇبىر ەكى ولشەمدى كود بەلگىسى بلىنگەن، قوناقتار جەپ بولعان سوڭ كوبى سكانەرلەپ اقشا تولەي سالادى.

ۇالي سياقتى جلجمالى جايماشىلاردى ەسەپكە الماعاندا، بازاردا 800 تۇراقتى جايما ورنى بار. جايما قوجاينى ۇمارجان وسمانىڭ ايتۇنشا، ۇبىر جايما ورنىڭ جەتەكتەپ كىرىسىن ارتتىراتىنى ۇبىر وتباسى عانا ەمەس، ول ساتاتىن نان ۇشتۇرپان اۇدانى وتەشى اۇلى ـ تۇلىك مانەرلەۇ زاۇوداننان اكەلىنگەن، مانەرلەۇ زاۇودى 200دەن استام دىقاندى نان جاۇىپ، كىرىستەرىن ارتتىرۇعا جەتەكتەپ وتىر.

جەمىس ـ جيدەك، كوكونىس اۇماعىندا بازار ارالاپ جۇرگەن وتبەشى اۇلى ۇدوگشي قىستاعىنىڭ تۇرعىنى توحتىگۇل تۇردى ۇبىر دوربا ۇزىم، ۇپەلسين سياقتى جەمىس ساتىپ الدى. ۇيدەن شعاردا قىستاق كادرى بولعان كۇيەۇى احمەت ياسىن وعان بىلاي دەپ ەسكەرتكەن ەدى: "بازارعا بارعان سوڭ كوبىرەك جەمىس ساتىپ ال، كوكتەم مەرەكەسى كەزىندە مەرەكەلەي كەلگەن 'ۇعىسۇ، تىمىدىلىك جاساۇ، تۇعىسترۇ' بويىنشا قىستاقتا تۇراتىن كادرلار مەن تۇس بولعان كادرلاردى جاقسىراق كۇتىپ الايىق. قىستاعىمىزدىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۇنا كومەكتەسۇ ۇشىن ولار زور بۇداۇ بەردى".

"مەن بلعي بازاردا دىقاندارمەن اڭگىمەلەسىپ تۇرامىن، ولاردىڭ ىشتەي نە ويلايتىندىعىن بىلەمىن. ۇبىر ايدىڭ الدىندا مەن زاۇودقا تەلەفون بەرىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتىپ، اۇقاتانۇعا باستاۇ، پارتيا‌عا العىس ايتۇ تاقىرىبىندا‌عى ۇبىر كوكتەم بوساعالعىن بۇيرىتپ ەددىم، قازىر وسى كوكتەم بوساعالعىنا جاقسى ساتىلىپ جاتىر"، ـ دەدى جايما قوجاينى.

ساعات 15تەن كەيىن اس ـ سۇ اۇماعىنان شققان توپ ـ توپ ادامدار اۇىل شارۇاشىلىق ۇندىرىسىنىڭ قۇرال ـ جابدىقتارى اۇماعى مەن مال، قۇس جەمى اۇماعىنا قاراي اعىلدى.

اۇىل شارۇاشىلىق ۇندىرىسىنىڭ قۇرال ـ جابدىقتارى اۇماعىندا جايماشى ماحمۇت ماممەت اقتوعاي اۇىلى يالعۇزىرىك قىستاعىنىڭ تۇرعىنى ۇرامىلا مۇحتاردان: "قانشالىق ۇلكەن كۇمبەز‌شە لاپاس سالاسىڭ؟ نەشىنشى ايدا كوكونىس مايساسىن كوشىرەسىڭ؟"، ـ دەپ سۇرادى. ۇرامىلانىڭ قاجەتتى بىلگەننەن كەيىن ماحمۇت وعان 11 مەتر ۇزىندىقتاعى پلاستماسسا كەزدەمە ولشەپ بەردى. بۇگىن ول 200 مەتردەن استام پلاستماسسا كەزدەمە ساتتى، قايدارداڭ ۇبارى كوكتەم مەرەكەسىنەن كەيىن اۇلا شارۇاشىلىعىن دامىتۇعا دايىندالىپ جاتىر ەكەن.

بازاردا‌عى دۇمانىدى كورىنىستى كورىپ ۇشقۇنجان اسەرلەندى، سالىنا باستاعاندا كوپتەگەن ادام بازاردىڭ ورنى السىز، ادام كەلمەيدى دەسكەن ەدى. بۇل كۇندەرى ۇبىر اپتادا‌عى ۇبىر رەتكى بازار كۇنى تيجاراتشىلار مەن تۇتىنۇشىلاردىڭ قاجەتتى قانا‌عاتتاندىرا الماي قالدى، ول بازارداڭ قۇرىلعىلارىن ونان ارى كەمەلدەندىرە تۇسۇمەن بىرگە، بازاردى ۇدايىلاندىرىپ اشۇدى ۇتىنىش ەتىپكشى ەكەن.